

VLOGA ODVETNIKA V ARBITRAŽNEM POSTOPKU

Ana Stanič

Ljubljana, 5. november 2012

Vsebina prispevka

1. Vloga odvetnika pri sklepanju pogodb
2. Vloga odvetnika po nastanku spora
3. Vloga odvetnika med samim arbitražnim postopkom
4. Vloga odvetnika po zaključenem arbitražnem postopku
5. Zaključki

1. *Vloga pri sklepanju pogodb*

- Najpomembnejša vloga odvetnika je, da pomaga strankam zmanjšati tveganje, da bo do spora sploh prišlo
 - Zagotoviti mora za stranko najprimernejši in najučinkovitejši način za reševanje sporov
 - Odvetnika je treba vključiti že v komercialni fazi pogajanj
- Glavne točke, glede katerih naj bi odvetnik svetoval, so:
 - A. katero bo veljavno pravo za pogodbo
 - B. ali je arbitraža najustreznejši mehanizem za reševanje sporov
 - C. v kateri državi naj bo arbitražni sedež
 - D. priprava arbitražnega sporazuma/arbitražne klavzule

1. *Vloga pri sklepanju pogodb*

A. POGODBENO PRAVO

- Ni nujno, da je slovensko pravo najprimernejše
- Pri izbiri je potrebno upoštevati:
 - v kateri državi ali državah se bo pogodba izvajala
 - kolizija prava in vloga prava EU
 - kateri mehanizem za reševanje sporov je najprimernejši
 - kje se bodo spori reševali
 - kje se nahaja premoženje nasprotne stranke

1. *Vloga pri sklepanju pogodb*

B. ALI JE ARBITRAŽA NAJPRIMERNEJŠI MEHANIZEM ZA REŠEVANJE SPOROV?

- V primeru, da se premoženje nasprotne strani ne nahaja v EU, je malo verjetno, da je primerno sodno reševanje spora

C. ČE JE NAJPRIMERNEJŠA ARBITRAŽA, KJE NAJ BO NJEN SEDEŽ?

- Pri izbiri je potrebno upoštevati:
 - Kje se nahaja premoženje nasprotne stranke
 - Ali se lahko hitro pridobijo začasne odredbe pred pričetkom arbitraže
 - Kakšno drugo podporo lahko ponudijo sodišča sedeža v času poteka postopka
 - Na kateri osnovi se lahko izpodbijajo arbitražne odločbe
 - V katerem jeziku je pogodba napisana in katere jezike uporabljajo stranke

1. Vloga pri sklepanju pogodb

D. PRIPRAVA ARBITRAŽNE KLAUZULE

- Izbira med institucionalno ali *ad hoc* arbitražo
- Preveriti, ali je obseg arbitražne klavzule dovolj širok oziroma preširok

GZS vzorčna klavzula:

*“Vsako nesoglasje, spor ali zahtevek, ki izvira iz te pogodbe ali je z njo v zvezi ali izvira iz njene kršitve, prenehanja ali neveljavnosti, bo dokončno rešil senat **treh arbitrov ali arbiter posameznik**, imenovan na podlagi pravilnika o arbitražnem postopku pred Stalno arbitražo pri Gospodarski zbornici Slovenije.”*

- Določiti število arbitrov, jezik, ali bo arbitraža zaupne narave
- **DOGOVORITE PRAVO, KI VELJA ZA ARBITRAŽNO KLAUZULO**

2. *Vloga odvetnika po nastanku spora*

- Opraviti trezno strateško presojo spora ter načinov zaščite strankinih interesov:
 - ki naj temelji na neodvisni analizi korespondence in dogovorov med strankami
 - ki naj vključuje analizo prednosti in slabosti strankinega primera
 - ki naj oceni, katere so prednosti in slabosti vseh forumov za reševanje sporov, vključujoč npr. pritožbo pri Evropski komisiji ali pričetek arbitražnega postopka na podlagi meddržavnih sporazumov o zaščiti investicij, ki jih je podpisala Slovenija
- Poizvedeti, kje se nahaja premoženje nasprotne strani, ter pridobiti odločbe za zamrznitev le-tega z namenom, da bi bila stranki zagotovljena izpolnitev arbitražne odločbe
- Svetovati glede tveganja, da bo nasprotna stranka začela sodni postopek kljub obstoju arbitražne klavzule

3. Vloga odvetnika v arbitražnem postopku

- Določitev arbitrov je najpomembnejša naloga ob samem pričetku postopka
 - Merila pri izbiri NAJ BODO predvsem strokovnost arbitra in poznavanje pogodbenega in procesnega prava
 - Državljanstvo je običajno drugotnega pomena
 - Veliko pozornosti nameniti možnim konfliktom interesov
 - Zasedenost arbitra
- Pripraviti vlogo oziroma odgovor na vlogo
 - Zavedati se je treba kratkih rokov
- Dogovoriti nadaljne postopkovne korake v arbitražnem postopku glede:
 - razkritja dokumentov (“discovery”)
 - izmenjave izjav prič in ekspertnih mnenj (sočasna/zaporedna)

4. *Vloga odvetnika po zaključku postopka*

- Izvršitev arbitražne odločbe v državah, v katerih se nahaja premoženje nasprotne stranke, je korak, ki ga treba narediti v primeru, da je izdana odločba v prid stranke
 - pridobitev začasne odredbe na pričetku postopka bo ključna za uspešnost
- Analizirati podlago za izpodbijanja odločbe in/ali preprečitev izvršljivosti odločbe v primeru, da je stranka izgubila postopek, pri čemer je treba upoštevati, da:
 - so roki za izpodbijanje odločb v večini držav zelo kratki
 - v določenih državah je možna preprečitev izvršljivosti odločbe samo v primeru, če je bil pričet postopek za izpodbijanje - tudi če je bil ta neuspešen

5. Zaključki

- **Izbira odvetnika je ključnega pomena**
- **Odvetnika je treba vključiti v pogajanja glede sklepanja poslov**
- **Odvetnik je gonilna sila celotnega postopka**
- **Dober odvetnik poleg tega, da je pravni ekspert mora:**
 - **upoštevati strankine interese kot najvišje vodilo**
 - **biti uren, fleksibilen, taktik in strateg**
 - **jasno, enostavno in natančno predstaviti strankin primer tako v vlogah kot na naroku**
 - **imeti veliko razumevanje za kulturne in druge razlike med strankami, strankami in arbitri, strankami in odvetniki**
 - **razumeti razlike med “common law” in kontinentalnim pravom**